

Den første ryddningsmann som bosatte seg i Rostadalen var Anders Reiersen fra Fossum i Sollia f. i 1801 og hans kone Berte Mikkelsdr. fra Mohaug i Sollia f. i 1800. De hadde fått ryddnings-seddel innenfor Rostavatnet hele 85 km. fra Målsnes, det var i 1828. De kallte gården for Elvevold. Det hadde bodd en familie av finsk avstamning der forut en kort tid, men de var flyttet derfra.

man undres over det pågangsmot de hadde da de la ut på den lange ferden mot ødemarken og det ukjente med tre smågutter. Det var Reier, Mikkkel og Berger. Det ble en stor og fruktbar familie, med fem andre søsken i tillegg. Det var Karl, Ragnhild,

hvor han vokste opp og ble en skogens kjempe.

Det ble en stor familie hos han Anders Reiersen, og en kamp for tilværelsen med den store barneflokk, men de var gode fangstfolk og levde av fisk og kjøtt. Det ble ofte vanskelig å skaffe mel og brød, det var 65 km over fjellet til handelsmann, og varene måtte bæres hjem på ryggen, på ski om vinteren, fra Storsteinnes i Balsfjord. Ho mor Berte hadde beklaget seg at en julekveld hadde de bare noe syregrasgrøt til mat. Faren Anders Reiersen var i lang strid med samene den første tiden, samene påsto at han stjal rein fra dem. De forbød han å ha hund som bare skremte reinsdyrene deres. Men nybyggerne måtte

andre hele sin tid. Men skjebnen ville det vel slik at han ble ungkar, men han fikk laga seg en sønn, Elias-Israel. Moren var Eva Eriksdr. fra Nord-Sverige som var tjenestepike på Gamnes hvor hun døde bare 30 år gammel. Sønnen Elias-Israel kom senere til Høyset i Tamokdalen som dreng. Han BjønnReier var en stor jeger i sin tid, med de elendige dårlige munladninger som de brukte i den tid. Han hadde skutt 12 bjørner i sin tid, så både munladningen og det ene bjørneskinnet henger inne på museet i Kongslia.

Det går mange historier på folkemunne om han BjønnReier som aldri dør, han var slagferdig, gløgg og breikjæfta, han var ikke redd

redde livet, han hadde da til alt hell børsa si stående et stykke bortenfor. Han kom da som et uvær imot han Hott-Anders med børsa og skreik så det ljomet i fjell-sidene: «Je ska pinadø lære deg je - ditt krøtter». Men nu var det Hott-Anders som måtte legga til paling i hui og hast under børsepipa.

Han BjønnReier var det nokså skralt med - så han hadde aldri råd å ha hest i sin tid. Men noen hadde medynk med han Reier, så han fikk låne hest av og til dengang, ei av de prektige folene. Ho Slomp-Ingeborg hadde sett at han Reier kom kjørende og kom da ut på trappa for å terge han litt - ho ropte bare: «Det va da svært så fin hest du ha fått kjøpt deg da

Kristian og Karen Elvevold (Øverbygd)

Johannes og Hanna Nordgaard.

«Han Bjønn Reier»

Anne, Karen og Hans-Kristian som er født der inne på Elvevold. Bjønn Reier som han ble å hete, var bare 6 år den gangen han kom til Målselven.

De var kommet til midnattsolen og nybyggerland, med de mektige uberørte urskogene med de skogkledde åssidene med de høye fjeller og de endeløse fjellvidder.

De var kommet inn i urfolkets land, der hvor reinen gikk på beite med rovdirene «hakk i hæl», og der hvor det yrte av fugl og småvilt i busk og kratt.

Men de var ikke alene der oppe i «Storskoven», som det het den gang. De tok kanskje inn hos han «Tyldals-Knut» på Øverby, som allerede var bosatt der i 1818. Eller de tok inn hos han Thomas Thomassen på Skjellet ved Fjellfroskelven, på finsk «Maukse'jåkka» (Sompelven). Han hadde bodd der med sin familie fra 1772, med 8 barn som nu var flyttet ut av «redet». Den eldste, Johannes Thomassen, bodde på innerenden av Rostavatnet i ei gamme, derav navnet «Gamnes». Han Ola Thomassen bodde på Skjæggenes, på finsk Skautjanarg. Ho Berit Thomassen bodde på Maukstad (Maukse'var'do), Mauken. I de senere år bodde hennes bror Anders der som Føderaadsmann. Nils Thomassen bodde et steds lenger oppe i «Storskoven», men hvor, er noe ukjent?

På fjellene oppe i dalen var det finske og samiske navn som Alappen (Allatgai'si) som betyr Snespurven. «Ruten» betyr vel (Saubukken). Skjeggefjellet (Skautja'var'do). Dividalen (Divis'vaut), Bakkedalen. Mauken (Maukse'gai'si), som kommer av elven Maukse'jåkka (Sompelven) senere Fjellfroskelven. Videre Ommasvarra, Hattevarra, Rostavarra (Rosta'var'do). Dødesvannet (Devdas'jav'ri). Men han BjønnReier havnet helt borte under Likkafjellet (Likkse'vardo), hvor han utmerket seg fra guttedagene,

ha illsinte hunder som kunne skremme bjørnen og rovdirene bort fra sommerfjøsgrinden. Men samene hadde stjålet melk og fløte som ble opphavet til slagsmål. Anders hadde ligget på lur ute ved «Kjolla», så samene ble overrumplet mens de forsynte seg av melkekoppene. Han dengte løs på dem med viespenninger så kofta flagret. Men etter dette slagsmålet ble det tatt hev. En gang mens husfaren var borte hadde samene satt fyr på fjøset som brant ned, men Berte og barna reddet seg ut i siste øyeblikk. Samene hadde da også oppført seg meget truende. De første årene var det ofte dramatisk for de første nybyggerne, det var slagsmål, tyveri og branner. Det var vel forståelig i den tid hvor samene ble fordrevet fra sine bosteder og beiteområder som de har holdt i hevd fra tusener av år tilbake i tiden. De fulgte reinhorden over kjølen som var deres eksistensgrunnlag - dette kan jo oldfunn og sagn fortelle mere om fra museene.

Men noe senere stünet denne striden etterhvert. Det ble mer forståelse, men de gamle østerdøler var hardbarket og strenge, de var ikke så enkel å hanskas med som historien forteller.

Men historien forteller mere om han BjønnReier, han var stor og sterk, slagferdig og flåskjæfta. Han hadde nok god lyst å lese, men det var dårlig med skolegangen i den tid. Men han hadde en god hukommelse, så i sitt 25. år ble han konfirmert, - etter at han hadde forsøkt seg hos presten flere ganger. De første årene av sin barndom var han gjetergutt hos andre, men han ble voksen og forsøkte seg til Finnmarken på fiske, men han greide aldri å motstå sjøsyken. Han kom tilbake til bygda og ble en skogens mann, han var og ble en «landkrabbe».

Han var i tømmerkogen og med i fløtinga nedover Målselven, tjærebruk på femten tønner hadde han i sitt 85de år. Han hadde et tungt og strevsomt liv, og bodde hos

for å synge ut, ordlegge seg det kunne han. Han brakk armen ut av ledd en gang, men den kom fort på plass igjen, selv om han «ræmjå» og skreik daumål så vondt det måtte være.

En gang kom han Reier over et bjørnehi som han hadde oppsporet oppe ved Rostaelva. Han fikk broren Mikkkel med seg til hiet med munladning og øks. De forsøkte først med lange stenger for å få den ut, men det hjalp nok ikke, så Reier ålet seg innover den trange åpningen. Men bjørnen møtte Reier i åpningen, og da var ikke Reier sein om å komme seg ut, det var bare såvidt han fikk skutt bjørnen med Mikkkel liggende under, men da hadde bjørnen allerede bitt Mikkkel i foten. Senere en gang skulle han fortelle dette om bjørnetildragelsen der oppe med bjørnehiet, og han Reier var så ivrig at han gikk baklengs, rett i elva og mistet både ryggsekken og river.

I tømmerfløtinga var han med i hele 45 årh. En gang hadde de sovnet av under båt-hvelvet for natten, og da var det noen av de andre som fant på noen skøyestreker. Han Reier og en til hadde sovjet av så de bandt hårtufsene deres sammen, for det var visstnok moderne med langt ragg i den tiden og? Så noen av de mest infornalske fant på å brenne de med «glør» under beina.

De skvatt da opp og det ble et helvetes hurlomhei, det ble et kjæftbruk og basketak og de dengte løs på hverandre, de spytta og freste som illsinte katter, før de oppdaget at det var noen av de andre som hadde eglet dem opp til denne ubarmhjertige striden.

Han BjønnReier og han Hott-Anders drev i tømmerkogen, men en gang hadde de fått anvist hver sin teig - så med ett hvar hundreogett ute. Hott-Anders beskyldte han Reier for å ha hugget på hans «teig» og kom farende med øksa imot han og freste som ei katte og ropte: «Nå ska du betterdø være ferdig!» Han BjønnReier la til palings for å

- av Odd Bjørklund -

Reier!» Reier som var enda mere rappkjæfta forsto denne spottinga og ropte: «Ha du slie ihjel bikkja di, sia du kjæm ut å gjøy sjøl».

«I JORDMORSKYSS»

Reier måtte en gang ut på jordmorskyss, han måtte den lange veien ned til bygda for å hente jordmor Marie Sten. Hån BjønnReier skulle ha et godt lag med hestene, han gikk som oftes ved siden av hesten, pratet og klappet den som sin beste kamerat. Men denne gang kom han kjørende i Karjol forbi Øverby. Ho Ragnhild var vel noe pratesjuk av seg og kom ut på trappa og ropte: «Kå kjører du hen du da Reier?» Reier svarte: «Je kjører i Karjol!» Men Ragnhild ga seg ikke og ropte: «Kå du kjører efter da?» Reier var avvisende og svarte: «Je kjører efter veiom.»

«ROSTAVATNET»

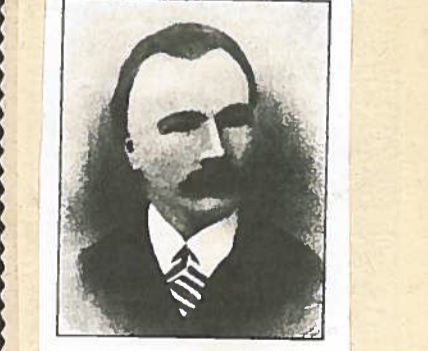
Rostavatnet måtte brukes som fremkomstvei i gamle dager, det var ingen veier på hver side slik som idag. Nybyggerne inne i Rotsadalen var avhengig av vatnet sommer som vinter. Om høsten kunne det ta måneder før isen ble sterk nok. Om våren kunne isen bli liggende lenge før den råtnet opp. Han BjønnReier kom en gang innom han Tyldals-Knut nede på Øverby, som undret seg på om Rostavatnet hadde lagt? «Hadde Rostavatnet stått, så hadde du sett det hit!» svarte BjønnReier. Dette var minner om han BjønnReier, som levde til den høye alder av 90 år. Han døde i 1914 og ligger på Øverbygd kirkegård med minnesteinen over seg.

Ingrid Halvors Hedning, Odd og Ingeborg 1934.

Reidun og Steinar Bakkemo

Lærer Andreas Olsen. 1910.

Ingebrigt J. Møllerhaug.